

Eden v. a.

Den 23^{den} Mei 1896 bezocht ik de gemeente Eden; te omstreeks 11.15 van Hoeven vertrokken, kwam ik te ongeveer 11.40 aan het gemeentehuis te Eden. - Het scheen dat ik de menschen verraste; de leden van de harmonie van Eden en van die te Leer kwamen achter mij aangelopen; de klokken begonnen te luiden, toen ik er reeds lang was enz. - Op het raadhuis (een oud, groot gebouw, van hetwelk de bovenverdieping ledig staat) vond ik het Dagelijksch bestuur der gemeente, benevens den ontvanger. - De burgemeester scheen mij verlegen, of beter gezegd niet erg op zijn gemak. - Hij doorkiep met D. v. W. de begroting van 1896 benevens het verslag van den toestand der gemeente over 1895.

Daarna gaf ik audientie; voorleest aan de gestedeljkheid; de pastoor van Leer vroeg eenige inlichtingen omtrent de toepassing der armenwet; het R. C. parochiaal ambestuur, het burgerlyk ambestuur, benevens Vincentius waren niet bij machte, om in alle nood en behoefte te voorzien; nu was zijn vraag, wanneer en onder welke omstandigheden de gemeente bevoegd was om te helpen.

Het lid van den Raad Provenbergen klaagde nog over eigenmachtig optreden van den burgemeester, al moest hij ook toegeven, dat het in den laatsten tijd veel beter was geworden. -

Dr. Vermaast klaagde over den toestand der kleinwegen; die waren in deze gemeente dikwijls onbegaan - en onberijdbaar, terwijl de klei- en zandwegen in de gemeente Hoeven steeds in uitmuntenden staat verkeerden. -

Dr. Hohmann uit Leer (belast met de armenpraktijk) klaagde over de geringe middelen, waarover de ambesturen konden beschikken (zelfde klacht dus als van den pastoor); een arme vrouw o. a. had een tumor in de buik en moest dus geopereerd worden; bij haar aan huis kon die operatie natuurlijk niet geschieden, terwijl er geen fondsen waren om haar in het ziekenhuis te Eden te laten opnemen.

De notaris van de Ven (tevens lid der Provinciale Staten) klaagde over de zaakwaarneming van den secretaris van Eden en van dien te Hoeven. Op dit oogenblik (23 Mei) hingen

Ethen c.a.

zingen er in Ethen vier publicaties van openbare verkoo-
pingen; geene van die vier had de Heer van de Ven. In
het afgelopen jaar had hij slechts ééne acte in Heeren
gepasteerd, ml. toen hij door de rechtbank te Breda was
aangewezen als notaris, te wiens overstaan eene ge-
rechtelijke verkoop van jodenplaats hebben. —

Sta de audientie liep ik met den burgemeester en de
wethouders een eindje rond, om de gemeente te bezichti-
gen; we gingen even in de kerk, om die te bewonderen
(eene werkelijk mooie dorpskerk, m. i. juist geëigend
voor de plaats), en werden daarin rondgeleid door den
pastoor. — Gezegde pastoor is in 1896 25 jaren pastoor
te Ethen, en krijgt dan van de gemeente een stondblok
voor zijne kerk. —

Datma gingen we bij den burgemeester lunchen; hij
woont naast de kerk, en heeft zijne woning zelf nieuw
gebouwd. — Door overruim van Glabbeek ontvangen,
gingen we dadelijk aan tafel en kregen een veel te
mooi warm ontbijt. Direct ^{dat} na de lunch was af-
gediend, stond ik op en vertrok naar Heerenbergen. —

De burgemeester is geen Ethenaar door geboorte; hij
was vroeger architect te Breda en schijnt daar wat
geld gemaakt te hebben. Hij deed zijne zaken aan
kaart en ging eerst te Brussel, en daarna te Am-
sterdam wonen. — Om bezigheid te hebben vroeg
hij, om te Ethen burgemeester te mogen worden en
werd benoemd. — Er bestaat steeds eene zeer groote
rivaliteit tusschen de dorpen Ethen en Heer, van
daar dat, toen het burgemeesterschap in 1885 vacant
kwam, er naar een breemde gezocht werd, om iemand
te hebben buiten en boven de partijen. De burgemees-
ter is een flink man; misschien te flink; de booze
wereld zegt, dat Willem II zijn vader was. —

De administratie ten secretarie liet nog al te
wenschen over; die van den ontvanger was heel in
de war; de oorzaak daarvan is de toestand der
administratie, zooals die was, toen het geldelijk beheer
voor twee maanden overging in de handen van den nieuwen

Ethen c.a.

ontvanger.

De vereeniging van suikerfabrikanten in de
Nederland vierde op 25 Januari 1900 haar 25 jarig bestaan
met een diner in het Hotel de Oude Doelen te 's Grage;
de Voorzitter van die vereeniging, de Heer Heerma
van Vossf de Heer, bood dat diner aan, en had ook mij
genoodigd. — Voor dat diner bedankte ik; den Heer
Heerma van Vossf droeg ik voor het Officierskruis
der Oranje-Orde voor, en die onderscheiding
werd hem verleend.

Den 13 September 1900 kwam ik weder in de gemeente. Ik vernam
van B. en W. dat er doornel te Ethen (Dr. Vermaat), als te heur (Dr. Klokman)
een doctor gevestigd is. Zij hebben beiden een apotheek en zullen „gemid-
deld ƒ 4000 s' jaars verdienen. —

De oprichter van notaris van de Ven, notaris Peters valt goed in den
smaak der menschen; hij heeft reeds meer te doen dan zijn ambts
voorganger. — Van de Ven maekt omkent niets hebben nagelaten; zijne
beide ongehuwde dochters wonen boven haar zwager Peters, in het
ouderlijk huis; zij hebben moeite om rond te komen. — De candidaat
van v. d. Ven bleef tegen verminderd salaris werkzaam bij Peters;
hij wordt vermoed er goed bij te zitten, omdat zijn vader, de piens-
fabrikant de Ruyter te Breda, een groot vermogen naliet; zijn moeder
heeft nog. Hij zou in alke geïngageerd zijn met een van de meisjes v. d. Ven.

Heerma van Vossf, eigenaar van de suikerfabriek te Zwartenberg,
doet het moogelijke om de moraliteit van zijn personeel te bevorderen; dat
belet niet, dat onder ^{zoogenoemde} de peermeiden, een restyfol, die de peeren eerst maaken
wieden, en later maaken losfen, veel gedwongen huwelijken voorkomen.
Om bij het losfen minder handenaalheid te behoeven, komt in 1900 een het
eerst een elevator in werking. De peermeiden komen meestal uit de Wille-
broed.

Van de leden van den Raad waren er 4 (onder wie de burgemeester en de
wethouder Coopmans) in de kern van Ethen; 3 (waarsamen de wethou-
der Binck) in de kern van heur; 1 op Alledalen; 1 op Heerstraat; en 1 op
den Donck.

De ontvanger van Ethen is de schaarroom van den wethouder Coopmans.
Er wonen in de gemeente ± 400 Protestanten, veelal op de Heur.

Ellen c. a.

veel meestal gepoot door de plaatschappij van Welstand onder landlieden. Er is een dominee te heur en een te Ellen.

Er bestaan te Ellen goede maandelijkske veemarkten; sinds lange jaren; er komt meestal van 100 tot 250 stucks ve aan de lijn.

De grond is weinig geschikt voor maas, tenzij op land op uitgerooiden schaarboschen, of op uitgerooiden vlascoische maas (de groene den).

Als er bij het hakken van schaarboschen geen zaaien waaiers blijven staan, dan is het bosch na den 2^{den} half dood. De waaiers worden na 6 jaren gebleekt en gebruikt voor tallehout.

Op mijn audientie verscheen niemand dan het staterlid de Weert; hij vroeg, dat wanneer g. s. een tramwaarsysteem mochten verlenen, zij wel zouden bedenken, dat de "Kadedijk" te smal was voor een tram. Ik raadde hem, zulkis aan g. s. schriftelijk te berichten.

Den 27 April 1904 kwam ik weer in Ellen. Van uit Koussendaal ging ik eerst naar Nieuwen, en daarna naar Sloeven. Te Ellen nam ik den trein naar Breda.

Audientie verleend aan Dr. Vermast, die 100% resultaat verkreeg van koepolstof van het bureau te St. Bosch, en dat dus zeer pakt. — Dr. Vermast was eerst paardenarts, te Venlo in garnizoen; daar leerde hij een Kroonsche meisje kennen, werd Kroonsch, trouwde, ging in Amsterdam studeeren en was na drie jaren artz. —

De landbouwer Vermast kwam klagen over den ellendigen toestand van een weg onder Vlaansberg; die weg is geregeeld 7 maanden van het jaar niet te gebruiken, nieltjevanstaande er 30 boerdertijen aan staan, en het de enige doorgangsweg is naar een palder van 900 H. A. — Men heeft dien weg met heien willen bestraten; om de kosten $\text{fl} 1400$ is men daarvan terug gekomen.

Er gaan 100 menschen in Duitsland werken, van wie 90 uit St. Willebroed en 10 uit heur. Bovendien gaan er 80 in Holland opas maaien.

150% gewanopu huwelijken; de percentage dienaan gaande voor St. Willebroed is veel gunstiger. Veel meiden uit St. Willebroed werken aan de suikerfabriek te Zwart.

Ellen c. a.

kerberg, en luven met fabrieksh arbeiders uit heur. — Nijna geene onwettige geboorten.

Bij periodieke vacaturen geene stemming; bij eekke vacaturen veel stemming, met veel hervil.

M. en W. aangevraagd, onderhoud der waterleidingen ten laste der gemeente te nemen.

De vloeren te heur loopt ook — evenals te Oasterleut — loop op een „groenen dijk“. Schutsluis aan de heursche haven is noodig, omdat haven anders leeg zou loopen.

Dr. Zlabman te heur is gemeente doctor; hij krijgt $\text{fl} 1000$, + $\text{fl} 100$ voor vaccinatië; de vroedvrouw krijgt $\text{fl} 300$.

De suikerfabriek te Zwartenberg wordt beheerd door de firma van Preetor, Dolk en van Vast te heur. —

Strookweverfabriek te heur geeft aan 60 jongens en 200 grote menschen werk; het heele fabriekhuys gaat naar Engeland.

Den 20 Mei 1900 kwam ik weer in Ellen. In verband met de vraag, of de oude school ^{te heur} zal verbouwd worden met aanbouw van een nieuw lokaal, dan wel, of er een nieuwe school zal gesticht worden nam ik den burgemeester met diens twee wethouders in mijn rijtuig en reed met hen naar heur. — De oude school is bene oude braak, van welke niets ^{goed} te maken is; konst er een nieuw lokaal bij, dan moet dat op de speelplaats komen; het neemt het lielt weg van een der andere schoollokalen; de speelplaats verdwijnt dan grotendeels; het hoofd der school kan daar open toezicht houden. — Wanneer we een jr of zes verder zijn, zal er nog een schoollokal bij moeten komen; daarvoor ontbrekt de ruimte geheel en al.

M. en W. schenen om alle deze redenen niet ongenegen om, als het verschil in kosten niet al te groot was, een nieuwe school te bouwen; met hen twee terreinen gaan te zichten, één naast het postkantoor, wat klein, — en één op het ^{Zichtloven} ~~St. Bosch~~ loopst, waar gemeente vlopsgrond berit; het liijt echter buiten de kben van heur, hetgeen veel jammer is. — Toen de Heeren Verpalen en Heerma van Vast op audientie kwamen, om stens te vragen

Ellen c. a.

voor den bouw van een nieuwe school, kon ik hem ombrent de gevoelens van B. en W. te dien opzichte de meest geruststellende mededeeling doen. —

De Heeren van Bechthoven en van Zersel, die een vrachtvaartboot de heersche haven openden met een stoomboot van heere naar Rotterdam, beleedigen zich over den slechten toestand van die haven; maar ik van B. en W. later vernam, is de haven niet geschikt om met een bootje bevaaren te worden! — Bangenien dezelfde klachten door Schutkruyer bij Edelep. Stat. is ingebracht, zal uit het in te stellen onderzoek heel blijken, of hier terecht over het gemeen bestuur geklaagd wordt. —

Dierren, een eeuwig reclamant tegen zijn aanslag in den hoofdelijken ombouw, kwam deswege ook al bij mij klagen; ik heb hem gevraagd, aan Edelep. Stat. te vragen, om mondeling gehoord te mogen worden. —

Sinds notaris Peters in Ellen is, is de zaakwaarneming van secretaris de Wolff Kolosiaal verminderd en heeft naast niets meer om het lijf; zie verleden B. en W. —

Zieh onderhoud der waterleidingen door de gemeente komt zeer ten goede aan het onderhoud der zandwegen door id.; het zijdekt door dezelfde gemeente arbeiders; het is werk, dat bijna niemand bij elkaar behoort. Sinds een paar jaren is de toestand der niet verharde wegen ongelijke veel beter dan vroeger, vooral ook, door dat het water niet meer op de wegen blijft stroom, omdat het kan wegvloien. In den afgeslagen winter was er geen enkele klacht omtrent waterbeswaar tot B. en W. gekomen.

Den burgemeester hard gevallen over de wijze, waarop hij was opgeboden tegen den droogteklagen naar de water van Rhijnatten, die dienen op heere dood bekracht, hem wilde arresteren, en daar hem met een gewerschot gevondt werd. W. hielder Binckel viel mij bij, toen ik en de burgemeester over interpeleerde.

Halfweg tuschen Ellen en heere is een acetylen gasfabriek gebouwd, voor \pm f 20000; zij voorzie beide gemeenten van prachtig licht, en kan zich zelve, ook wat rente en aflossing betreft, goed betalen. — De aankoopkos.

Ellen c. a.

Men van een acetylen gasfabriek zijn zeer veel minder dan die van een gewone gasfabriek, omdat het licht derbinnaal sterker is dan dat van steenkoolgas; de gasleidingen, en vooral de pijpleidingen kunnen dienvolge ~~veel~~ veel kleiner zijn dan bij een gewone fabriek van steenkoolgas. Een bezwaar is de benodigde grondstof, waarmede het gas gevuld wordt; die is aan grote fluctuatie in prijs onderhevig; er is niet altijd voorradig; men moet daarom steeds er voor zorgen, dat men voor een ja grondstof ~~in~~ heeft liggen. Bovendien men niet geen weg met de overblijvende kalk; de metselaars kunnen die niet gebruiken om te metselen; de boeren willen er niet van weten om die te gebruiken in hun land; men weet er overalig geen raad mee; zoo dat de koop kalk maar steeds groter wordt.

Den 20 Maart 1912 kwam ik over in Ellen. Van uit het hotel de Kroon te Breda ging ik per auto eerst naar Brinzenhage, dan naar Vrijbergen en eindelijk naar Ellen, van waar ik naar Breda terugkeerde.

Het beemhuis van secretaris de Wolff is zoo goed als geheel gedaan.

Zieh gratie in de gemeente over het algemeen nog al goed; het aantal menschen, dat in Duitschland moet gatan werken, wordt steeds minder en zal thans ~~± 150~~ \pm 150 bedragen. Vele klachten over de moraliteit van de menschen in St. Willebrord; daar zijn geminnen, die drie haaien landen en absoluut geen land hebben, zoo dat alles, wat die beesten noodig hebben, ^{met} op hondenkarren elders gevat wordt; met die hondenkarren rijden de menschen heen en weer. Daar komen uiteindelijk gedwongen knielijken voor; nooit onuelige gebaarten. — Van de overnamen geregelde arbeid kint de menschen zich maar niet verhem; een paar maanden hooft werken en veel geld verdienen van een suikerfabriek, van een havenwerk, met gras maaien in Holland, en dan verder niets doen. Skincas appelen venten in den vrien tijd is een geliefhaast bedrijf; men gaat daarmee tot Bergen op Zoom toe; alles, wat onder weg gestroopt kan worden, gaat mede. Zoo zijn de menschen in St. Willebrord!

Ellen c.a.

Doestoor Bastiaansen heeft tegenwoordig politiehulp noodig, 's dondags in de kerke, om de groote belhamels rustig te houden. —

Om het drankmisbruik met alle gevolgen van dien, wat tegen te gaan, zijn er in den laatste tijd heel wat pro-cesfen verbaal opgevoerd, heel wat vergoedingen en verklaren ingetrokken.

Om de sluizen in de Deursche haven is weggenomen; om de haven bewaard te houden werd die sluis een halve meter uitgediept; de waterstand verlaagde met een halve meter; de uitwatering van de op de haven uitwaterende polders werd daardoor zeer verbeterd. Er kon thans ook met schroefbooten in de haven gevaren worden.

Voor onderhoud van de waterleidingen is op begroting f 1500 uitgetrokken; voor de kunstwegen f 1450; voor de zandwegen f 500; voor bruggeten en vanden f 200, — te samen dus f 4000.

De acetylen gasfabriek maakt goede zaken; de grondstof is te duur; 50% duurder, dan bij de stichting van de fabriek; burgemeester ontraadt iedereen, om ooit een acetylen gasfabriek te bouwen. Bovendien betaalt men jaarlijks nog f 150 om de halve weg te rijden ergens naar de heide.

Binnenland zal men overgaan tot de besteding van de herstelling van den toren. Den Kreeg de overname legeraat van f 2000 van IJermar van Gosh, waarvoor men f 300 successierecht moest betalen; een lieflijke tegenvalle. —

Op strooluisfabriek werken 100 menschen, waarvan 80 meisjes, die f 5 of f 6 per week verdienen.

Er heerscht woningnood in Ellen; een vereeniging voor de volkshuisvesting onder den naam, Volkshuisvesting Ellen en Deur" werd door burgemeester opgericht; de statuten zijn thans ter goedkeuring in den algem; men heeft een stamkapitaal van f 1200. — en is voortemmen, aanvankelijk te beginnen met den bouw van twaalf woningen. —

Doestoor Schets heeft een byzondere jongensschool op-gevoerd, die op 1 Mei 1912 wordt geopend; het onderwijs is persoonlijk zijn leken. — Men denkt, dat de openbare school daardoor lang zal loopen en gestaten zal kunnen

Ellen c.a.

worden. Dominee Dijkman kwam op mijne audientie daarheen protesteren; hij had een kind van 6 jaren, dat dan naar de school te Deur zou moeten; dat was veel te ver. Volgens Dominee Dijkman zouden er aanvankelijk een kinderen van Statenland en Joden openbaar onderwijs van-geen; over een pr jaren, zou dat getal zeventien bedragen. De nieuwe school te Deur is gebouwd op het Dierlthou- hoofd, naast het postkantoor.

Den 8^{den} Augustus 1914 kwam ik weer in Ellen; later ging ik nog naar Vlaeren.

Beetharis de Wolff heeft ontslag genomen; hij kon van zijne secretarie echter niet scheiden; daargelikt werkt hij daar nog van vroeg tot laat.

Het oude raadhuis heeft een slechte kap. Er is quaesitie van geweest dat er een nieuw zou gebouwd worden. Het is echter een monumentaal gebouw uit de 2de helft der 18de eeuw, en zal zoo mogelijk behouden worden. —

Ellen heeft nu 1100 h. A. gemeente eigendommen; uit het gemeente verslag blijkt daarvan niets.

Industrie gaat goed; vooral de strooluisfabrieken, en de strooluisfabriek, de klompen fabriek. Zij maken overalwinst. — Ook de wethouder Verpelen is een O. W. er; hij is groenhandelaar.

De arbeiders hebben allen voldoende loonend werk; er heerscht echter groote woningnood; er werd door gemeente reeds 20 woningen gebouwd; het bouwen is echter zoo duur.

Er is nog gedwongen winkelvering; eerstens hebben enkele bakkers veel kleine woningen in eigendom, en dwingen de huurders, bij hen te koop; — vervol-gens zijn de arbeiders van de strooluisfabriek en van de klompenfabriek ook niet vrij.

Er wordt thans weer veel gesmolten; vooral de oo, lode en vet; de winsten zijn zoo groot.

St Willebrord gaat sterk vooruit, ook materieel; de mandemakery van den Doestoor helpt nog veel wat, maar is eigenlijk toch niet meer noodig. —

Etten c. a.

1500 man inhuurdering; de burgemeester klaagt
steun en bevoor de vele moeilijkheden.

Het distributie bedrijf, kost naar raming jaarlijks fl. 000.
Zoodra de tijdsomstandigheden het toelaten, hoop
men in Etten een eigen drinkwaterleiding te bouwen.

Elf Protestantsche of Joodsche kinderen bezoeken
thans van uit Etten de openbare school te Geur. —

Den 12 juli 1921 berocht ik Etten en Geuren. —
Den van de wethouders was afwezig ten gevolge van
eene vergadering van het Bestuur van de klade.

Ik werd dus aangemerkt op den burgemeester en
den anderen wethouder. Het den Burgemeester viel
als steeds buitengewoon goed te praten, zoodat ik
eigenlijke tijd te kort kwam, niettegenstaande de
audientie maar weinig tijd in beslag nam. —

Ter voorziening in den woningnood werden door
eene bouwvereniging 44 woningen gebouwd. Ipe-
rente bouwde zelve 9 woningen. Van 6 woningen
werd eene Rijkse premie toegekend, terwijl nog
aanvragen om eene Rijkse premie in den afloop in
behandeling zijn. — Thans is in den ergsten nood
de noodvoorziening voorzien. De schilderfa-
briek te Geur werkt niet meer; veel valk, dat
nog in Geur woont, zal op den duur naar el-
ders moeten verhuizen om werk en brood te
vinden.

De Raadsverkiezingen brachten drie nieuwe
Raadsleden, waaronder 2 socialisten; te Geur,
waar het tegenwoordig slecht gaat, schijnen
veel socialisten te wonen. — Het Socialistische Sta-
tentid Jansen (uit Lindhove) komt ook oorspronke-
lijk uit Geur.

Het heel veel moeite heeft de burgemeester en
den Raad toegebracht, om bij de grante waterlei-
ding te st. Malbant aan te sluiten: Klaeren en Klein-
dert zijn thans de enige gemeenten, die niet mede
doen.

Etten c. a.

Het Raadhuis werd van een nieuwe kap voorzien en
verder in order gebracht.

Kraachens de landarbeiderswet werden vijf arbeiders aan
een eigen plaatsje geholpen; enkele aanvragen zijn nog
in behandeling.

Tijdens de oorlogsjaren had gemeente een electrisch
provisorium, thans wordt Etten bediend door de Bnem.
Maar voert zelf het administratief en het technisch be-
heer, dat het goedkoop, dan wanneer het door de
Bnem geschiedt. — Het de Bnem had Doretta allerlei
moeielijkheden, ik heb hem gesept, dat ik niet kon aan-
nemen, dat de Bnem maar steeds ongelijk had; dat hij
zelf ook een lastige kraai was!

De Rijksweg van Breda naar Etten is meer dan slecht;
daar, waar de weg door den Rijkse waterstaat hersteld
werd door het lakel vervallen van de slechte keien, is
de weg veel te smal geworden, zoodat de voertuigen
niet kunnen wisselen. —

De gemeente politie is goed, uitzondering daarop
maakt alleen wethouder Albers, die een querulant
is, en bovendien weinig bekwaam voor politiedienst.
Daer Albers ter audientie kwam, en op hoogen toon om
den burgemeester klaagde, heb ik hem wat terugzet.

Van de burgerwacht bestaat nog al veel anishe; het
schieten op de schietbaan van Meerbe van Vast draagt
daartoe veel bij.

De industrie heeft in Etten veel geleden:
suikerfabrieken zijn er niet meer;
skoolmeel-fabriek werkt met 100 tot 120 meisjes;
klompenfabriek ligt stil (kan door de valuta niet
exporteren);

Landenmarkerij (St. Willebrord) gaat vrij goed;
een bascule fabriek werken ieder met 12 man;
zeep- en glycerine fabriek is failliet, zal door eene
andere fabriek worden voortgezet.

Blonderden thuiswerkende sigarenmakers, die
op het moment allen werk hebben (thuis industrie).

Het belastbaar inkomen der ingezetenen ging

Etten c.a.

naar vooruit; heffingspercentage 2.2 tot 5.6.
De burgemeester meende, dat Etten en Durr, Vlaeven
en Nuephen eene gemeente moesten worden; dan waren
de benoemen voor St. Willebrord opgeheven. St. Willebrord
is niet voldoende kapitaal krachtig om eene zelfstandige
gemeente te vormen; het behoort eigenlijk bij Nuephen, maar
ook Nuephen kan de financiële lasten daaraan verbonden,
niet dragen. — Etten kan het wel hebben, maar de Raad
van Etten zal dat niet willen. — In ieder geval moet
het St. Willebrord ~~na~~ onder eene burgerlijke adminis-
tratie ~~worden~~ ^{voeren}; de tegenwoordige toestand is onhoudbaar.

Van tevoren in standdaarbeiden te zijn geweest kwam ik
den 16 Juni 1925 weer in Etten.

Evenals steeds maakte burgemeester Veretta mij ook nu
weer eenen aangename indruk.

Er wordt tegenwoordig in Etten veel gebouwd; wo-
ningnood bestaat er thans niet meer.

Etten is eene van de weinige gemeenten, waar de ar-
beiders volgens de landarbeiderswet aan woningen
niet bijbehorenden grond worden geholpen. Reeds
21 arbeiders werden op die manier ook een keubers-
plaatsje geholpen; die menschen zijn dood gelukkig.

De 15 Raadsleden waren goed over de gemeente ver-
deeld: 2 burgers, 6 boeren, 3 arbeiders en 2 S. D. A. D. en

De industrie gaat slecht; de suikerfabrieken afge-
broken. Daardoor veel werkloosheid, waarmee de
gemeente veel moeite heeft. Men heeft verordeningen
gemaakt om de werkverschaffing te reglementeeren;
het kost veel moeite om werk voor de menschen te vinden
en het kost van de gemeente veel geld. —

Het elektriciteitsbedrijf gaat goed; 4.5 cent — straks
4.0 cent — voor licht; van 5.6 tot 10 cent — een afdalend tar-
ief voor kracht. In 1924 een voordelig saldo van
f4000. —

De drinkwaterleiding West-Brabant gaat ook
bijzonder goed; buitenpauzen veel aansluitingen
sinds den 11 Januari 1925.

Etten c.a.

Aan de ordening en beschrijving van het oud archief
wordt veel zorg besteed. Daar werd, na de verbouwing
van het Raadhuis, een uitstekend lokaal voor beschik-
baar gesteld, waar Ds. Dijkman zich met eenen ander
beriep houdt. Het B. en W. daar even gaau kijken. Er
schijnt veel mooi oud archief te zijn; — van belangrijke stuk-
ken dikwijls alleen copiën.

Etten heeft een uitgebreid gemeentelijk bezit, 86.22. A.;
veel waarde heeft de grond niet; men laat er de werke-
lozen werken om stranken te rooien of bosch aan te leggen.

Gemeente is niet gerialoerd; vooral nu er eene drink-
waterleiding kwam, is riolering noodzakelijk. Men ziet
erg tegen de kosten op.

De Deursche haven is slechts geschikt voor kleine
schepen; hoogstens van 60 ton.

Gemeente heeft met eene verzekerings Maatschappij een contract
gesloten; voor eene jaarpremie van f42. garandeert de
Maatschappij aan de gemeente de kosten van verpleging van
10 lijders aan besmettelijke ziekten gedurende 50 dagen.
Het gasthuis te Vroosendaal contracteerde Etten, dat
die lijders daar zullen worden verpleegd. Het gasthuis
krijgt daarvoor jaarlijks f250. — en natuurlijk de
kosten van de verpleging ad f7. — daags. te betalen door
de Verzekering Maatschappij.